

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Menettelyjen Määräajat](#) > [Poland](#)

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Menettelyjen määräajat

1 Erityyppiset määräajat, joita sovelletaan siviiliasioita koskevien menettelyjen yhteydessä

Puolan siviilioikeudellisessa menettelyssä erotetaan toisistaan seuraavat määräaikatyypit:

- lakisääteiset, tuomioistuimen asettamat ja sopimukseen perustuvat määräajat osapuolten toteuttamille menettelytoimille
- ohjeelliset määräajat tuomioistuimen toteuttamille menettelytoimille.

Lakisääteiset ja tuomioistuimen asettamat määräajat ovat lopullisia, eikä niitä voida ylittää.

Lakisääteiset eli laissa vahvistetut määräajat ovat niin kutsuttuja preklusiivisia määräaikoja, mikä tarkoittaa, että niiden noudattamatta jättämisen seurauksena menetetään oikeus kyseisen menettelytoimen toteuttamiseen. Tällaisia määräaikoja ei voida pidentää eikä lyhentää. Lakisääteinen määräaika alkaa kulua laissa määritellystä ajankohdasta. Lakisääteisiä määräaikoja on kahdenlaisia: määräaika, jota *ennen* toimi on toteutettava, ja määräaika, jonka *jälkeen* toimi voidaan toteuttaa. Lakisääteisiä määräaikoja ovat muun muassa määräajat oikeussuojakeinojen hakemiselle, esimerkiksi muutoksenhaun tai valituksen esittämiselle.

Myös tuomioistuimen asettamat määräajat ovat preklusiivisia. Näitä määräaikoja voidaan pidentää tai lyhentää, mutta vain tärkeästä syystä ja ennen määräajan päättymistä tehdyn hakemuksen perusteella. Tämä voidaan tehdä jopa ilman vastapuolen kuulemistä. Nämä määräajat alkavat siitä, kun asiasta on tehty päätös tai annettu määräys. Kun siviiliprosessilaissa säädetään automaattisesta tiedoksiantamisesta, määräajat alkavat siitä, kun päätös tai määräys annetaan tiedoksi. Tuomioistuimen asettamia määräaikoja ovat muun muassa määräajat oikeudellisen tai menettelyllisen esteellisyyden vahvistamiseksi tai menettelyyn liittyvien puutteiden korjaamiseksi muutoksenhaussa tai valituksessa.

Sopimukseen perustuvat määräajat asetetaan nimensä mukaisesti osapuolten välisessä sopimuksessa. Perinteinen esimerkki tästä on menettelyn keskeyttäminen osapuolten yhteisestä hakemuksesta. Jos osapuolet jättävät tällaisen hakemuksen, tuomioistuin voi keskeyttää menettelyn (mutta sen ei ole pakko tehdä sitä). Tällaisen määräajan soveltaminen riippuu ainoastaan osapuolten tahdosta.

Ohjeelliset määräajat on yleensä osoitettu oikeusviranomaisille (tuomioistuimille), ei asianosaisille. Niiden noudattamatta jättämisellä ei ole haitallisia seurauksia menettelylle. Niiden päätarkoituksena on edistää menettelyjen sujuvuutta. Esimerkki tällaisesta määräajasta on tuomioistuimelle tuomion perustelujen laatimista varten asetettu määräaika.

2 Luettelo päivistä, jotka eivät ole 3. kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa (ETY, EURATOM) N:o 1182/71 tarkoitettuja työpäiviä

Vapaapäivistä 18. tammikuuta 1951 annetun lain mukaisesti seuraavat päivät ovat lakisääteisiä vapaapäiviä:

1. kaikki sunnuntait (lauantait eivät ole lakisääteisiä vapaapäiviä)

2. seuraavat päivät:

1. tammikuuta – uudenvuodenpäivä
6. tammikuuta – loppiainen
- pääsiäissunnuntai
- pääsiäismaanantai
1. toukokuuta – yleinen vapaapäivä
3. toukokuuta – toukokuun kolmannen päivän kansallinen vapaapäivä
- helluntaipäivä
- Kristuksen ruumiin ja veren juhla
15. elokuuta – Neitsyt Marian taivaaseenottamisen päivä
1. marraskuuta – pyhäinpäivä
11. marraskuuta – kansallinen vapaapäivä – itsenäisyyspäivä
25. joulukuuta – joulupäivä
26. joulukuuta – tapaninpäivä.

Vuonna 2024 pääsiäissunnuntai on 31. huhtikuuta, pääsiäismaanantai 1. huhtikuuta, helluntaipäivä 19. toukokuuta ja Kristuksen ruumiin ja veren juhla 30. toukokuuta.

3 Mitä yleisiä sääntöjä sovelletaan erilaisten siviilimenettelyjen määräaikoihin?

Siviililaissa ”määräajalla” voi olla kaksi merkitystä. Se voi olla joko tietty päivä (esimerkiksi 5. huhtikuuta 2017) tai tietty jakso, jolla on alku ja loppu (esimerkiksi 14 päivää).

Kun asetetaan *määräaika*, *johon mennessä* jotakin on tehtävä, tärkeintä on määräajan tarkka päättymisajankohta. Määräajan ei tarvitse olla tietty päivämäärä, mutta se on määriteltävä sellaisen seikan perusteella, jonka sopimuspuolet odottavat tapahtuvan tietyssä tilanteessa.

Menettelylliset määräajat määritetään päivinä, viikkoina, kuukausina tai vuosina. Siviiliprosessilain 165 §:n mukaisesti määräaikojen laskemista säännellään siviilioikeudellisessa menettelyssä määräaikoja koskevilla siviililain säännöksillä, jos laissa, tuomioistuimen päätöksessä, muun valtion viranomaisen päätöksessä tai säädöksessä asetetaan jokin määräaika erittelemättä sitä, miten se lasketaan (siviililain 110 §). Vetoimuksen postittamisen kansallisen postipalvelun tarjoajan puolalaisesta postitoimistosta Puolan tasavallan alueella tai kansallisen postipalvelun tarjoajan ulkomaisesta postitoimistosta jonkin toisen Euroopan unionin jäsenvaltion alueella katsotaan vastaavan sitä, että menettelyasiakirja on jätetty tuomioistuimeen. Vastaavasti riittää, että sotilas jättää asiakirjan päämajaan, vankeudessa oleva henkilö vankilahallintoon tai puolalaisen aluksen miehistön jäsen aluksensa kapteenille.

Päivässä on 24 tuntia, ja se alkaa ja päättyy kello 24.00. Päivinä ilmaistu määräaika päättyy viimeisen päivän päättyessä. Viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika päättyy sen päivän päättyessä, jonka nimi tai järjestysnumero on sama kuin määräajan ensimmäisen päivän, tai jos viimeisessä kuukaudessa ei ole kyseistä päivää, kuukauden viimeisenä päivänä. Jos määräajan ilmoitetaan päättyvän kuukauden alussa, puolivälissä tai lopussa, sen katsotaan tarkoittavan kuukauden ensimmäistä, 15:ttä tai viimeistä päivää, ja puoli kuukautta tarkoittaa 15:tä päivää. Jos määräaika ilmaistaan kuukausina tai vuosina eikä jatkuvuutta edellytetä, kuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää ja vuodessa 365 päivää. Jos määräaika tietyn toimen suorittamiselle päättyy lakisääteisenä vapaapäivänä tai lauantaina, määräaika päättyy seuraavana päivänä, joka ei ole vapaapäivä tai lauantai.

4 Kun teko tai virallinen toimi on suoritettava tietyn ajanjakson aikana, milloin ajanjakso alkaa?

Jos päivinä määritetty määräaika alkaa tietystä tapahtumasta, päivää, jona tapahtuma tapahtuu, ei oteta huomioon määräajan laskemisessa. Jos tuomioistuin on esimerkiksi 11. tammikuuta 2017 antanut asianosaiselle tiedoksi oikeudenkäyntiasiakirjan, jossa tämä määrätään suorittamaan tietty toimi seitsemän päivän

määräajassa, määräaika päättyy keskiyöllä (24.00) 18. tammikuuta 2017.

5 Voiko määräajan kulumisen aloittavaan hetkeen vaikuttaa tai sitä muuttaa se tapa, jolla asiakirjat lähetetään tai annetaan tiedoksi (henkilökohtaisesti haastemiehen välityksellä tai postitse)?

Tuomioistuimien voi antaa oikeudenkäyntiasiakirjoja tiedoksi eri tavoin: postitse, haastemiehen tai oikeudenpalvelijan välityksellä tai tuomioistuimen tiedoksiantajaoston avulla. Tiedoksianto voidaan toimittaa myös luovuttamalla asiakirja vastaanottajalle tuomioistuimen kirjaamossa. Mikäli tiedoksianto on toteutettu sääntöjen mukaisesti, kaikki nämä menetelmät ovat yhtä päteviä, eikä valittu menetelmä vaikuta määräaikaisten kulumiseen.

Tuomioistuimet ovat voineet 8. syyskuuta 2016 lähtien antaa oikeudenkäyntiasiakirjoja tiedoksi sähköisten tiedonsiirtojärjestelmien avulla, jos vastaanottaja on jättänyt asiakirjat järjestelmän kautta tai on valinnut sen vaihtoehdoksi tiedonantajan vastaanottamista varten. Vastaanottaja, joka on valinnut vaihtoehdoksi asiakirjojen jättämisen tiedonsiirtojärjestelmän kautta, voi aina luopua sähköistä palvelua koskevasta vaihtoehdosta.

Sähköisesti tiedoksi annettu asiakirja katsotaan tiedoksi annetuksi päivänä, joka ilmoitetaan sähköisessä vastaanottotodistuksessa, vaikka päivämäärä olisi lakisääteinen vapaapäivä. Se, että sähköinen tiedoksianto otetaan vastaan yöllä, ei vaikuta siihen, milloin tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen. Jos järjestelmä ei anna sähköistä vastaanottotodistusta, tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen 14 päivän kuluttua siitä kun asiakirja on ladattu järjestelmään. Edellä esitetyissä säännöissä edellytetään, että osapuolet tarkastavat sähköisen tilinsä vähintään 14 päivän välein.

6 Kun määräajan kulumisen alkaa jostakin tapahtumasta, lasketaanko määräaikaan mukaan päivä, jona tapahtuma ilmenee?

Jos päivinä määritetty määräaika alkaa tietystä tapahtumasta, päivää, jona tapahtuma tapahtuu, ei oteta huomioon määräajan laskemisessa.

7 Kun määräaika on ilmaistu päivissä, tarkoittaako ilmoitettu päivien lukumäärä kalenteripäiviä vai työpäiviä?

Päivinä ilmaistut määräajat tarkoittavat kalenteripäiviä. Jos määräaika tietyn toimen suorittamiselle päättyy lakisääteisenä vapaapäivänä tai lauantaina, määräaika päättyy seuraavana päivänä, joka ei ole vapaapäivä tai lauantai.

8 Entä jos määräaika on ilmaistu viikoissa, kuukausissa tai vuosissa?

Viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika päättyy sen päivän päättyessä, jonka nimi tai järjestysnumero on sama kuin määräajan ensimmäisen päivän, tai jos viimeisessä kuukaudessa ei ole kyseistä päivää, kuukauden viimeisenä päivänä.

Jos määräajan ilmoitetaan päättyvän kuukauden alussa, puolivälissä tai lopussa, sen katsotaan tarkoittavan kuukauden ensimmäistä, 15:tä tai viimeistä päivää. Puoli kuukautta tarkoittaa 15:tä päivää.

Jos määräaika ilmaistaan kuukausina tai vuosina eikä jatkuvuutta edellytetä, kuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää ja vuodessa 365 päivää.

9 Milloin viikoissa, kuukausissa tai vuosissa ilmaistu määräaika päättyy?

Viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika päättyy sen päivän päättyessä, jonka nimi tai järjestysnumero on sama kuin määräajan ensimmäisen päivän, tai jos viimeisessä kuukaudessa ei ole kyseistä päivää, kuukauden viimeisenä päivänä.

Jos määräajan ilmoitetaan päättyvän kuukauden alussa, puolivälissä tai lopussa, sen katsotaan tarkoittavan kuukauden ensimmäistä, 15:ttä tai viimeistä päivää. Puoli kuukautta tarkoittaa 15:tä päivää.

Jos määräaika ilmaistaan kuukausina tai vuosina eikä jatkuvuutta edellytetä, kuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää ja vuodessa 365 päivää.

10 Jos määräaika päättyy lauantaina, sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetäänkö sitä seuraavaan työpäivään?

Jos määräaika tietyn toimen suorittamiselle päättyy lakisääteisenä vapaapäivänä tai lauantaina, määräaika päättyy seuraavana päivänä, joka ei ole vapaapäivä tai lauantai.

11 Onko olemassa tilanteita, joissa määräaika pidennetään? Millä edellytyksillä määräaikaan voi saada pidennyksen?

Vain tuomioistuimen tai puheenjohtajana toimivan tuomarin asettamia määräaikoja voidaan pidentää tai lyhentää. Päätöksen määräajan pidentämisestä tai lyhentämisestä voi tehdä joko puheenjohtajana toimiva tuomari tai tuomioistuin, mutta vain tärkeästä syystä oman harkintansa mukaan.

Määräaika voidaan pidentää tai lyhentää vain osapuolen, hakemusmenettelyn osapuolen, väliintulijan, yleisen syyttäjän, työsuojelutarkastajan, kuluttaja-asiamiehen, kansalaisjärjestön, tuomioistuimen nimittämän asiantuntijan tai todistajan esityksestä, jos määräaika koskee heidän toimiaan. Tuomioistuin tai tuomari ei voi tehdä tällaista päätöstä oma-aloitteisesti.

Hakemus määräajan pidentämiseksi on jätettävä ennen asetetun määräajan päättymistä.

12 Mitä määräaika sovelletaan muutoksenhakuun?

Puolan siviiliprosessilaissa vahvistetaan lakisääteiset määräajat oikeussuojakeinojen käyttämiselle oikeuden päätöksen (tuomion [*wyrok*], hakemusmenettelyn asiasisältöä koskevan päätöksen [*postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym*], poissaolotuomion [*wyrok zaoczny*], saatavien perintää koskevassa menettelyssä annetun maksamismääräyksen [*nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym*], maksamismääräysmenettelyssä annetun maksamismääräyksen [*nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym*] ja päätöksen [*postanowienie*]) tyyppin mukaisesti. Erityisesti on säädetty seuraavista lakisääteisistä määräajoista:

- Tuomio ja päätös hakemusmenettelyn asiasisällöstä: Tuomion perustelut on esitettävä kirjallisesti, jos asianosainen pyytää tuomion tiedoksiantamista perusteluineen viikon kuluessa päivästä, jona tuomiolauselma luettiin. Tuomioistuimen on omasta aloitteestaan annettava tuomio tiedoksi asianosaisille, kun ilman asianajajaa, oikeudellista edustajaa tai patenttiasiamiestä toimiva osapuoli ei ollut paikalla, kun tuomio luettiin, koska hän oli vankilassa, ja kun tuomio annettiin suljetussa istunnossa. Tuomio ja tiedot perustelujen tiedoksiantoa koskevan hakemuksen tekotavasta ja määräajasta sekä muutoksenhaun edellytyksistä, tekotavasta ja määräajasta on annettava ilman eri toimenpiteitä tiedoksi kaikille asianosaisille, jotka ovat toimineet ilman asianajajaa, oikeudellista edustajaa, patenttiasiamiestä tai Puolan tasavallan valtakunnansyyttäjänvirastoa. Jos asianosaisella on oltava oikeudellinen edustaja, tässä tehtävässä voi toimia asianajaja tai oikeudellinen neuvonantaja, ja asianosaiselle olisi myös ilmoitettava tähän velvollisuuteen liittyvistä säännöksistä ja niiden noudattamatta jättämisen seurauksista. Muutoksenhaku on toimitettava tuomioistuimeen, joka antoi riitautetun tuomion, kahden viikon kuluessa tuomion ja sen perustelujen tiedoksiantamisesta. Jos tuomion kirjallisten perustelujen laatimiselle asetettua määräaika pidennetään, muutoksenhaku aika on kolme viikkoa. Tuomioistuin ilmoittaa asianosaiselle määräajasta tuomion ja sen perustelujen tiedoksiannon yhteydessä. Jos määräaika on esitetty ilmoituksessa virheellisesti ja asianosainen on noudattanut sitä, muutoksenhaku katsotaan tehdyksi määräajassa. Edellä mainittuja määräaikoja (kaksi viikkoa ja kolme viikkoa) katsotaan myös noudatetun, jos asianosainen on ennen niiden päättymistä jättänyt valituksen toisen asteen tuomioistuimelle. Tällaisissa tapauksissa kyseinen tuomioistuin ilmoittaa muutoksenhausta ensimmäisen asteen tuomioistuimelle ja pyytää, että asiakirja-aineisto esitetään.
- Päätös: Muutoksenhaun määräaika on yksi viikko päätöksen ja sen perustelujen tiedoksiantopäivästä lukien, myös silloin, kun tiedoksianto on toteutettu tuomioistuimen omasta aloitteesta. Jos tuomioistuin on

päätöstä tehdessään päättänyt olla laatimatta päätöksen perusteluja, määräaika alkaa päätöksen lukemisesta tai, jos päätös on annettu tiedoksi, tiedoksiantopäivästä. Tuomioistuimen on laadittava julkisessa istunnossa annettujen päätösten perustelut vain, jos niihin voidaan hakea muutosta, ja vain, jos asianosainen pyytää sitä viikon kuluessa päätöksen lukemisesta. Tällaiset päätökset annetaan tiedoksi vain sille asianosaiselle, joka on vaatinut, että päätöksen perustelut on laadittava ja annettava asianosaiselle tiedoksi yhdessä päätöksen kanssa. Jollei erityisessä laissa toisin säädetä, tuomioistuimen on annettava avoimessa istunnossa annetut päätökset tiedoksi asianosaisille omasta aloitteestaan. Kun päätös annetaan tiedoksi asianosaiselle, joka on toiminut ilman asianajajaa, oikeudellista edustajaa, patenttiasiamiestä tai Puolan tasavallan valtakunnansyyttäjänvirastoa, asianosaiselle olisi ilmoitettava perustelujen tiedoksiantoa ja muutoksenhakua koskevan vaatimuksen hyväksyttävyydestä, edellytyksistä, määräajoista ja esittämistavasta tai siitä, että päätökseen ei voi hakea muutosta tai että päätöksen perusteluja ei tarvitse laatia. Jos kyseessä on suljetussa istunnossa annettu päätös, johon voidaan hakea muutosta, tuomioistuin laatii perustelut ainoastaan, jos asianosainen sitä pyytää viikon kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta. Päätös perusteluineen annetaan tiedoksi vain sille asianosaiselle, joka on pyytänyt, että päätöksen perustelut laaditaan ja annetaan tiedoksi päätöksen mukana. Jos erityisessä laissa säädetään, että tuomioistuimen on lain nojalla laadittava suljetussa istunnossa luetun päätöksen perustelut, päätös ja perustelut on annettava tiedoksi ilman eri toimenpiteitä. Tuomioistuin voi laatia suljetussa istunnossa luetun muutoksenhakukelpoisen päätöksen perustelut, jos tämä sujuvoittaa menettelyä tai jos päätös koskee kulujen korvaamista sellaiselle henkilölle, joka ei ole asianosainen. Tällöin päätös ja sen perustelut annetaan tiedoksi kaikille asianosaisille tai henkilöille, joita asia koskee. Suljetussa istunnossa luetun päätöksen ja sen perustelujen automaattinen tiedoksianto tuomioistuimessa vapauttaa asianosaisen velvollisuudesta tehdä hakemus päätöksen ja sen perustelujen tiedoksiantamiseksi. Tuomioistuin voi muutoksenhakukelpoisen päätöksen tehdessään päättää jättää päätöksen perustelut laatimatta asian kaikkien olosuhteiden huomioon ottamiseen perustuvan arvionsa mukaisesti edellyttäen, että se hyväksyy täysimittaisesti asianosaisen hakemuksessa esittämän vaatimuksen ja hyväksyy asianosaisen kyseisen vaatimuksen tueksi esittämät perustelut. Päätöksessä on viitattava kyseisiin oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Jos oikeudenkäyntiasiakirja annetaan tiedoksi myöhemmin kuin päätös, muutoksenhaku alkaa kulua kyseisen oikeudenkäyntiasiakirjan tiedoksiantopäivästä. Oikeusvirkamiehen päätökseen voidaan hakea muutosta, jos päätökseen olisi voitu hakea muutosta tapauksessa, jossa tuomioistuin olisi antanut sen. Muutoksenhaku tehdään siihen tuomioistuimeen, jossa oikeusvirkamies on tehnyt päätöksen, johon haetaan muutosta, viikon kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta. Jos päätös on annettu tiedoksi ilman perusteluja ja asianosainen on esittänyt perustelujen laatimista koskevan pyynnön, muutoksenhaku alkaa kulua siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedoksi perusteluineen.

- Vastaajan tuomitseminen poissaolevana: Vastaaja, jota vastaan tuomio on annettu poissaolevana, voi vastustaa sitä kahden viikon kuluessa siitä, kun tuomio on annettu hänelle tiedoksi.
- Kantajan tuomitseminen poissaolevana: Tuomioistuin laatii syytetyn poissaollessa annetun tuomion perustelut, jos kanne on hylätty kokonaisuudessaan tai osittain ja kantaja esittää viikon kuluessa tuomion tiedoksiantamisesta hakemuksen päätöksen perustelujen laatimisesta.
- Maksamismääräys saatavien perintää koskevassa menettelyssä ja maksamismääräys maksamismääräysmenettelyssä: maksamismääräysmenettelyssä tuomioistuin määrää vastaajan maksamaan saatavan kokonaisuudessaan kuluineen maksamismääräyksessä asetetussa määräajassa tai hakemaan muutosta (maksamismääräyksen vastustaminen saatavien perintää koskevassa menettelyssä tai maksamismääräyksen vastustaminen maksamismääräysmenettelyssä). Määräajat ovat seuraavat: kaksi viikkoa maksamismääräyksen tiedoksiantopäivästä, kun kyseessä on maksamismääräys, joka on annettu saatavien perintää koskevassa menettelyssä, jos maksamismääräys on määrä antaa tiedoksi vastaajalle Puolassa; yksi kuukausi maksamismääräyksen tiedoksiantopäivästä, kun kyseessä on maksamismääräys, joka on annettu saatavien perintää koskevassa menettelyssä, jos maksamismääräys on määrä antaa tiedoksi vastaajalle Puolan ulkopuolella mutta Euroopan unionissa; yksi kuukausi maksamismääräyksen tiedoksiantopäivästä, kun kyseessä on maksamismääräysmenettelyssä annettu maksamismääräys, joka on määrä antaa tiedoksi vastaajalle Euroopan unionin alueella; kolme kuukautta määräyksen tiedoksiantopäivästä, jos määräys on määrä antaa tiedoksi Euroopan unionin ulkopuolella. Jos maksamismääräyksen antamisen jälkeen ilmenee, että maksamismääräys on annettava tiedoksi sellaisessa paikassa, joka kohdan 2 mukaisesti oikeuttaa asettamaan muun kuin maksamismääräyksessä mainitun määräajan, tuomioistuin antaa omasta aloitteestaan päätöksen, jolla muutetaan maksamismääräystä tarpeen mukaan.

13 Voivatko tuomioistuimet muuttaa määräaikaa, erityisesti paikalletulolle asetettua määräaikaa, tai asettaa erityisen määräpäivän paikalletuloa varten?

Menettelyn todistajalla tai asianosaisella on velvollisuus olla läsnä oikeudenistunnossa. Todistajan on saavuttava oikeudenistuntoon myös siinä tapauksessa, että hän ei tunne asian olosuhteita tai vaikka hän olisi jo päättänyt käyttää oikeuttaan kieltäytyä todistamisesta. Todistajan on esitettävä selvitys poissaolosta (läsnäolovelvollisuuden laiminlyönti) kirjallisesti ennen käsittelypäivää. Selvityksen esittäminen myöhemmin ei estä tuomioistuinta määräämästä käsittelyssä todistajalle sakkoa.

Todistajan on liitettävä selvitykseensä asiakirja, jossa vahvistetaan poissaolon syy. Todistajan poissaolo voidaan hyväksyä, jos syynä on sairaus, tärkeä työmatka tai vakava ennakoimaton tapaus. Jos poissaolon syyksi ilmoitetaan sairaus, tuomioistuimen lääkärin on annettava todistus, jossa vahvistetaan kyvyttömyys tulla paikalle. Siinä tapauksessa tuomioistuin määrää uuden päivän paikalletuloa varten.

14 Jos sellainen asiakirja, joka on osoitettu asuinpaikkansa vuoksi määräajan pidennykseen oikeutetulle asianosaiselle, annetaan tiedoksi hänelle sellaisessa paikassa, jossa asuvilla ei ole oikeutta määräajan pidennykseen, menettääkö kyseinen asianosainen oikeutensa määräajan pidennykseen?

Asianosaiseen tai todistajaan sovelletaan oikeusviranomaisen (tuomioistuimen) soveltamia siviilimenettelyä koskevia sääntöjä.

15 Mitä seuraamuksia aiheutuu, jos määräaikoja ei noudateta?

Asianosaisen määräajan päättymisen jälkeen toteuttama menettelytoimi on mitätön. Tätä periaatetta sovelletaan sekä lakisääteisiin että tuomioistuimen asettamiin määräaikoihin. Menettelytoimen mitättömyys tarkoittaa, että määräajan päättymisen jälkeen toteutetulla toimella ei ole niitä oikeusvaikutuksia, jotka sillä olisi, jos se olisi toteutettu lain mukaan. Määräajan päättymisen jälkeen toteutettu menettelytoimi on mitätön myös silloin, kun tuomioistuin ei ole vielä antanut päätöstä määräajan päättymisen vuoksi.

16 Jos määräaika ylitetään, mitä oikeuskeinoja niitä noudattamatta jättäneillä asianosaisilla on käytettävissään?

Jos määräaika ylitetään, asianosainen voi hakea määräajan palauttamista ja menettelyn avaamista uudelleen.

Jos asianosainen ei ole noudattanut menettelytoimen suorittamisen määräaikaa muusta kuin omasta syystä, tuomioistuin voi palauttaa määräajan asianosaisen pyynnöstä. Määräajan palautusta ei kuitenkaan myönnetä, jos määräajan noudattamatta jättämisellä ei ole menettelyyn haitallisia vaikutuksia asianosaisen kannalta. Hakemus määräajan palauttamiseksi on jätettävä sille tuomioistuimelle, jossa toimi oli määrä toteuttaa, viimeistään viikon kuluttua siitä, kun syy määräajan noudattamatta jättämiseen on lakannut olemasta voimassa. Hakemuksessa on esitettävä sen perusteena olevat olosuhteet. Asianosaisen on toteutettava menettelytoimi samalla kun hakemus jätetään. Kun määräajan päättymisestä on kulunut vuosi, se voidaan palauttaa vain poikkeustapauksissa. Kun hakemus määräajan palauttamiseksi koskee muutoksenhaku avoliiton mitätöintiä, avioeron tuomitsemista tai avoliiton pätemättömyyttä koskevaan tuomioon, sitä ei oteta käsiteltäväksi, jos ainakin toinen osapuolista on mennyt uusiin naimisiin sen jälkeen kun tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Tuomioistuin hylkää määräajan palauttamista koskevan hakemuksen, joka on jätetty myöhässä tai jota ei voida ottaa käsiteltäväksi lain nojalla. Määräajan palauttamista koskevan pyynnön esittäminen ei keskeytä menettelyä tai päätöksen toimeenpanoa. Tuomioistuin voi kuitenkin olosuhteiden niin vaatiessa keskeyttää menettelyn tai päätöksen toimeenpanon. Jos hakemus hyväksytään, tuomioistuin voi välittömästi jatkaa asian käsittelyä.

Kun menettely avataan uudelleen, lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia voidaan käsitellä uudelleen. Muutoksenhaku, jossa pyydetään menettelyn uudelleen avaamista, käsitellään usein ylimääräisenä

oikeussuojakeinona (tai ylimääräisenä muutoksenhakuna). Sitä käytetään lainvoimaisten päätösten riitauttamisessa, toisin kuin tavanomaisia oikeussuojakeinoja (joita käytetään muiden kuin lainvoimaisten päätösten riitauttamisessa). Menettelyn uudelleen avaamista voidaan pyytää mitättömyyden perusteella, jos tuomaristossa on ollut henkilö, jolla ei ole ollut siihen oikeutta, tai jos tuomari on ollut lailla suljettu pois eikä asianosainen ole voinut vaatia tuomarin poissulkemista ennen tuomion lainvoimaiseksi tulemista, jos asianosaisella ei ole ollut asiavaltuutta tai kelpoisuutta osallistua oikeudenkäyntiin asianosaisena tai jos hänellä ei ole ollut asianmukaista edustajaa tai hän ei ole pystynyt ryhtymään toimiin lain rikkomisen vuoksi. Asian käsittelyn jatkamista ei kuitenkaan voida pyytää, jos asianosainen on ennen tuomion lainvoimaiseksi tulemista pystynyt ryhtymään toimiin, jos edustuksen puuttuminen on tuotu esiin vetoomuksella tai jos asianosainen on hyväksynyt toteutetut menettelytoimet. Menettelyn uudelleen avaamista voidaan pyytää myös, jos perustuslakituomioistuin toteaa, että säädös, jonka perusteella tuomio on annettu, on [perustuslain](#), ratifioidun kansainvälisen sopimuksen tai muiden lakien vastainen.

Menettelyn uudelleen avaamista voidaan hakea sillä perusteella, että

- tuomio perustuu väärennettyyn tai muunnettuun asiakirjaan tai myöhemmin kumottuun rikostuomioon
- tai tuomio perustuu rikokseen.

Menettelyn uudelleen avaamista voidaan myös pyytää, jos

- myöhemmin tulee ilmi samaa oikeussuhdetta koskeva aiempi lainvoimainen tuomio tai sellaisia tosiseikkoja tai todisteita, jotka voisivat vaikuttaa asian tulokseen ja joita asianosainen ei voinut käyttää edellisessä menettelyssä
- tuomion sisältöön vaikutti päätös, joka ei lopettanut menettelyä asiassa ja joka oli tehty sellaisen säädöksen perusteella, jonka perustuslakituomioistuin on todennut [perustuslain](#), ratifioidun kansainvälisen sopimuksen tai lain vastaiseksi (kumottu tai muutettu siviiliprosessilain mukaisesti).

Menettelyn uudelleen avaamista rikoksen perusteella voidaan pyytää vain, jos rikos on vahvistettu lainvoimaisella tuomiolla, paitsi jos rikosoikeudenkäyntiä ei voida aloittaa tai se on lopetettu muusta syystä kuin todisteiden puuttumisen vuoksi.

Kun hakemus menettelyn uudelleen avaamiseksi koskee avioliiton mitätöintiä, avioeron tuomitsemista tai avioliiton pätemättömyyttä koskevaa tuomiota, sitä ei oteta käsiteltäväksi, jos ainakin toinen osapuolista on mennyt uusiin naimisiin sen jälkeen kun tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Menettelyn uudelleen avaamista koskeva pyyntö on esitettävä kolmen kuukauden kuluessa. Tämä määräaika alkaa kulua siitä päivästä, jona asianosainen on saanut tiedon menettelyn uudelleen avaamisen perusteista, tai jos perusteena on se, että asianosaisella ei ollut asianmukaista edustusta tai mahdollisuutta ryhtyä toimiin, siitä päivästä, jona asianosainen tai sen elin tai laillinen edustaja on saanut tiedon tuomiosta. Jos perustuslakituomioistuin on todennut, että normatiivinen säädös on ristiriidassa [perustuslain](#), ratifioidun kansainvälisen sopimuksen tai sen lain kanssa, jonka perusteella tuomio on annettu, menettelyn uudelleen avaamista koskeva hakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa perustuslakituomioistuimen päätöksen voimaantulosta. Jos perustuslakituomioistuimen päätöstä tehtäessä päätös (joka on annettu perustuslakituomioistuimen [perustuslain](#) vastaiseksi julistaman normatiivisen säädöksen, ratifioidun kansainvälisen sopimuksen tai lain perusteella) ei ole vielä tullut lainvoimaiseksi sittemmin hylätyn muutoksenhaun seurauksena, määräaika alkaa kulua hylkäyspäätöksen tiedoksiantopäivästä tai, jos päätös on annettu julkisessa istunnossa, kyseisen päätöksen lukemispäivästä.

Menettelyn uudelleen avaamista ei voida pyytää yli kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun tuomiosta tuli lainvoimainen (paitsi jos asianosainen ei voinut toimia asianmukaisesti tai hänellä ei ollut asianmukaista edustusta).

■ Päivitetty viimeksi: 11/07/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.